

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКА МІСЬКА РАДА
Департамент економіки і інвестицій
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут Менеджменту
Кафедра фінансів
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
Факультет финансов и банковского дела (Беларусь)
ВОЛГОГРАДСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ Кафедра экономической теории и экономической политики (Россия)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Грузія)
РЕГІОНАЛЬНИЙ ФІЛІАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ
СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У М. ЛЬВОВІ
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ
(Грузія)
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ю. ФЕДЬКОВИЧА
Економічний факультет

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

1 березня 2013 р.

ВНТУ
ВІННИЦЯ
2013

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)
С91

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного
технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту
України

Головний редактор: **В. В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **В. В. Зянько**

Рецензенти: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор;
І. Ю. Єпіфанова, кандидат економічних наук, доцент.

С91 Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 368 с.

ISBN 978-966-641-508-3

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на II Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень» 1 березня 2013 року в м. Вінниця.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників.

УДК [336+330.341.1] (477)

ББК [65.261+65.01] (4УКР)

Автори даних матеріалів висловлюють свою думку, яка не завжди збігається з позицією редакції. Матеріали подано в авторській редакції.

ISBN 978-966-641-508-3

© Вінницький національний
технічний університет, 2013

СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах кожне підприємство повинно орієнтуватися у складних умовах ринкових відносин, правильно оцінювати виробничий та економічний потенціал, розробляти стратегію подальшого розвитку, аналізувати фінансовий стан свій та підприємств-партнерів. Здатність підприємства розраховуватись за своїми боргами в обсягах та строках, передбачених договорами та законодавством – необхідна умова успішного функціонування на ринку. Тому підвищенню ліквідності та платоспроможності підприємства, зміцненню його фінансової стійкості повинна приділятися з боку керівництва підприємства постійна увага.

Аналіз досліджень і публікації. Методик аналізу показників ліквідності та платоспроможності в науковій економічній літературі та методичних публікаціях зустрічається чимало. Різні автори, зокрема Лахтіонова Л.А., Поддєрьогін А.М., Ізмайлова К.В., Кірейцев Г.Г. та ін., висувають свої точки зору щодо розрахунку цих показників, пропонують різні визначення коефіцієнтів, які всебічно характеризують стан підприємства. Але зважаючи на те, що серед вчених-економістів досі немає однозначності у підході до оцінювання платоспроможності підприємства, не існує єдиної методики визначення показників платоспроможності, це питання потребує подальшого ґрунтовного вивчення.

Мета дослідження – розгляд та систематизація методик розрахунку показників ліквідності балансу підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мета аналізу ліквідності полягає не тільки в тому, щоб оцінити ліквідність організації, її активів і джерел їх формування, а й у тому, щоб на цій основі розробляти заходи, спрямовані на поліпшення цих фінансово-економічних показників. Аналіз ліквідності балансу підприємства якраз дозволяє виявити найважливіші аспекти і слабкі позиції в діяльності господарюючого суб'єкта та показує, за якими напрямками треба проводити таку роботу, аби домогтись поліпшення фінансового стану підприємства (організації).

Основне завдання аналізу ліквідності балансу – перевірити синхронність надходження і витрачання фінансових ресурсів, виявити здатність підприємства розраховуватись за зобов'язаннями власним майном у визначені періоди часу. Ліквідність балансу визначається ступенем покриття зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких у кошти відповідає терміну погашення зобов'язань. Що швидше той чи інший вид активу може набрати грошової форми, то вища його ліквідність. Абсолютну ліквідність мають грошові кошти [1].

Сутність аналізу ліквідності балансу полягає у порівнянні статей активу балансу, що згруповані за ознакою ліквідності та розміщені у порядку зниження ліквідності, зі статтями пасиву балансу, що згруповані за ознакою термінів погашення і розміщені в порядку збільшення строковості зобов'язань. Якщо при такому зрівнянні активів вистачає для погашення зобов'язань, то баланс вважається ліквідним, а підприємство платоспроможним. В іншому разі баланс вважають неліквідним, а підприємство неплатоспроможним [2].

У таблиці 1 наведено умови ліквідності балансу підприємства. Перші три групи активів таблиці 1 (найліквідніші; активи, що швидко реалізуються; активи, що повільно

реалізуються) впродовж поточного господарського періоду постійно змінюються і тому належать до поточних активів підприємства.

Таблиця 1

Умови ліквідності балансу підприємства [3]

Критерій	Строки балансу	Критерій	Строки балансу	Умови абсолютної ліквідності балансу
Найліквідніші активи (A_1)	220, 230, 240	Негайні пасиви (Π_1)	520-610	$A_1 \geq \Pi_1$
Активи, що швидко реалізуються (A_2)	130 —210, 250	Короткострокові пасиви (Π_2)	400, 410, 500, 510	$A_2 \geq \Pi_2$
Активи, що повільно реалізуються (A_3),	100-120	Довгострокові пасиви (Π_3)	480	$A_3 \geq \Pi_3$
Активи, що важко реалізуються (A_4)	080	Постійні пасиви (Π_4)	380,420	$A_4 \leq \Pi_4$

Аналізуючи ліквідність балансу необхідно насамперед проводити групування активів за ступенем ліквідності та визначати динаміку зміни окремих груп. Підприємство буде ліквідним, якщо його поточні активи перевищують короткострокові зобов'язання. Якщо на підприємстві оборотний капітал складається переважно з грошових коштів і короткострокової дебіторської заборгованості, то таке підприємство вважається більш ліквідним, ніж те, на якому оборотний капітал становлять переважно запаси.

При цьому зіставлення результатів першої групи за активом і пасивом 1-3 місяця відображає співвідношення поточних платежів та надходжень. Співвідношення активів і пасивів другої групи 3-6 місяців характеризує тенденцію збільшення або зменшення поточної ліквідності в недалекому майбутньому. А третя і четверта групи характеризують тенденцію у відносно віддаленому майбутньому.

Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються вимоги наведені в таблиці 1. Виконання перших трьох нерівностей з необхідністю тягне виконання і четвертої нерівності, саме тому практично суттєвим є зіставлення результатів перших трьох груп по активу та пасиву.

Четверта нерівність носить «балансуючий» характер, і в той же час вона має глибокий економічний зміст: виконання даної нерівності свідчить про дотримання мінімальної умови фінансової стійкості – наявності у підприємства власних оборотних засобів.

У випадку, коли одна або декілька нерівностей мають знак, протилежний до зафіксованого в оптимальному варіанті, ліквідність балансу в більшій чи меншій мірі буде відрізнятися від абсолютної. При цьому нестача засобів по одній групі активів буде компенсуватись надлишком по іншій групі, хоча компенсація при цьому має місце лише по вартісній величині, оскільки в реальній платіжній ситуації менш ліквідні активи не можуть замінити більш ліквідні [4].

Для комплексного оцінювання ліквідності балансу в цілому визначають загальний коефіцієнт ліквідності (L_3) за формулою [3]:

$$Лз = \frac{A_1 * BA_1 + A_2 * BA_2 + A_3 * BA_3 + A_4 * BA_4}{\Pi_1 * ВП_1 + \Pi_2 * ВП_2 + \Pi_3 * ВП_3 + \Pi_4 * ВП_4}, \quad (1)$$

Як видно з цієї формули, *Лз* характеризує відношення суми всіх платіжних засобів до суми всіх платіжних зобов'язань з врахуванням їх ліквідності і показує, скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань.

Загальний коефіцієнт ліквідності дає оцінку платоспроможності підприємства в цілому. Перевагою цього показника є також те, що він дозволяє порівнювати баланси підприємства за різні звітні періоди, а також баланси різних підприємств, у результаті чого можна зробити висновок, який баланс найбільш ліквідний.

Для якісної оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства, крім аналізу ліквідності балансу вчені рекомендують проводити також розрахунок і аналіз сукупності відносних аналітичних показників – фінансових коефіцієнтів ліквідності. Основними з них при оцінюванні платоспроможності в короткостроковий період є коефіцієнти абсолютної, швидкої та поточної (загальної) ліквідності. Їх розраховують зіставленням відображених у балансі оборотних активів, що мають різний рівень ліквідності, та поточних зобов'язань підприємства [5].

Найзагальнішу оцінку платоспроможності дає коефіцієнт покриття, який в економічній літературі ще називають коефіцієнтом: поточної ліквідності, загального покриття, загальної ліквідності. Він вимірює загальну ліквідність і показує, якою мірою поточні кредиторські зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів припадає на 1 грошову одиницю поточних зобов'язань. Якщо співвідношення менше, ніж 1:1, то поточні зобов'язання перевищують поточні активи. Встановлений норматив цього показника рівний 2,0 (табл.2) [1].

Таблиця 2

**Порядок розрахунку показників платоспроможності
(узагальнено на основі [1; 3–5; 8])**

Показники	Формула розрахунку показника	Умовні позначення	Рекомендоване значення
Коефіцієнт покриття	$K_n = \frac{OA}{ПЗ}$	<i>OA</i> - величина оборотних активів підприємства; <i>ПЗ</i> - величина поточних зобов'язань підприємства.	> 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{Лшв} = \frac{OA-З}{ПЗ},$ $K_{Лшв} = \frac{ДЗ+ПФІ+ГК}{ПЗ}$	<i>З</i> - величина запасів підприємства; <i>ДЗ</i> - довгострокові зобов'язання; <i>ПФІ</i> - поточні фінансові інвестиції; <i>ГК</i> - грошові кошти .	0,6 – 0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{Лабс} = \frac{ПФІ+ГК}{ПЗ}$		0,2 – 0,35

Коефіцієнт покриття є дуже укрупненим показником, внаслідок чого в ньому не відображається ступінь ліквідності окремих елементів оборотного капіталу.

Коефіцієнт швидкої (миттєвої) ліквідності, який є проміжним коефіцієнтом покриття і показує, яка частина поточних активів з відрахуванням запасів і дебіторської

заборгованості, платежі по яких очікуються більш як через 12 місяців після звітної дати, покривається поточними зобов'язаннями (табл.2) [6].

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яку частину короткотермінової заборгованості підприємство може ліквідувати найближчим часом (на дату складання балансу) (табл.2). Низьке значення коефіцієнта абсолютної ліквідності свідчить про зниження платоспроможності підприємства [7].

Висновки: Отже, всі розглянуті методики оцінювання ліквідності балансу дозволяють перевірити синхронність надходження і витрачання фінансових ресурсів підприємства, виявити його здатність розрахуватися за зобов'язаннями власним майном у визначені періоди часу. Тому можна зробити висновок, що всі ці методики придатні для аналізу платоспроможності підприємства. Доцільно також розраховувати загальний показник ліквідності, який характеризує погашення підприємством короткострокових зобов'язань в основному за рахунок поточних активів. За логікою цього показника підприємство вважається ліквідним у тому випадку, коли його поточні активи перевищують поточні зобов'язання.

Література

1. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник / Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін. –5-те вид., перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2004. –546 с.
2. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.
3. Зянько В.В. Фінансовий аналіз і звітність. Практикум. / В.В. Зянько, І.Ю. Єпіфанова. – Вінниця: ВНТУ, 2008. – 83 с.
4. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник – 2-ге видання, стереотипне / К.В. Ізмайлова. – К.: МАУП, 2001. – 152 с.
5. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія / Л.А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2001. – 378 с.
6. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент / Г.Г. Кірейцев / Житомир: ЖІТІ, 2001 . – 440 с.
7. Іващенко В.І. Економічний аналіз господарської діяльності / Іващенко В.І., Болюх М.А. — Київ: ЗАТ "НІЧЛАВА", 2001. – 204 с.
8. Про внесення змін до Методичних рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ Мінекономіки України від 19 січня 2006 р. № 14.

УДК657.1

**Іванова Людмила Борисівна, канд. екон. наук, доцент, докторант,
ДВНЗ КНЕУ імені Вадима Гетьмана**

ОЦІНКА «ЗАЦІКАВЛЕНОЇ» УГОДИ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

В ринкових умовах господарювання функції бухгалтерського обліку набувають нового значення, зокрема розширюються функції оцінки суб'єктів реального сектору економіки. Це пов'язано з тим, що «зміна внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства впливає на змістовні аспекти управління, а отже на його інформаційні потреби і, відповідно, на методологічні та організаційні засади обліку й оцінки його об'єктів» [3; С. 27]. У процесі реформування бухгалтерського обліку на Україні було

Наукове видання

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Головний редактор: **В.В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **Зянько В.В.**

Підписано до друку 17.02.2013 р.
Формат 29,7×42 1/4. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний Ум. друк. арк. 28,73
Наклад 150 прим. Зам. № 2013-009

Вінницький національний технічний університет,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009

Віддруковано в Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009